

Een zoektocht naar rechtvaardige rechters

Marita Van laethem/Remi Coune

Deel 1

De Rechtvaardige Rechters en de diefstal

In de nacht van 10 op 11 april 1934, verdween dit paneel, "De Rechtvaardige Rechters" en de achterkant er van: "Johannes de Doper".

Fout: het paneel hiernaast is de kopie van het originele werk van Van Eyck, de kopie van Jef Van der Veken.

Tenzij men vóór 1934 al zo hoogstaande kleurenfoto's kon nemen, die niet verbleekten zoals de kleurenfoto's uit die tijd normaal wel doen!

(de eerste kleurenfoto is van 1869, maar met een speciaal procédé om het te bekijken (projectie)
Pas in 1935 brengt Eastman Kodak de kleurenfilm op de markt)

Of is het een kopie van een kopie of een kopie geschilderd op het origineel?

Heel het verhaal over de diefstal en wat nadien gebeurde is misschien nog "indrukwekkender" dan de "Da Vinci Code" van Dan Brown!

Een detectiveverhaal van je welste.

Een personage als dief zoals geen scenario schrijver zou kunnen uitdenken.

Realiteit en fictie perfect door elkaar geweven.

Feit A "wetenschappelijk" bewezen en even "wetenschappelijk" door feit B tegen gesproken.

Wie van de hoofdrolspelers in het verhaal zijn "rechtvaardig"? Wie spreekt de waarheid? Wie verdraait de realiteit? Waarom?

Het wordt ook wel het "Lochness van Gent" genoemd, een verhaal dat met een zekere regelmaat opduikt zoals het monster, het zou er zijn, maar nooit gezien, of toch?

Krantenartikels in komkommertijd. Dit jaar (2014) iets vroeger dan normaal, daar zal het WK-voetbal voor iets tussen zitten, rode duivels mogen nog eens meedoen, dus in juni geen komkommertijd voor journalisten!

Eind jaren 1550 verhuist Coxcie naar Gent. De reden? Het kopiëren van het beroemde Lam Gods van de broers Van Eyck. Filips II is de opdrachtgever voor de kopie. De vorst had natuurlijk liever het origineel gekocht, maar omdat dit niet mogelijk is, schakelt hij Coxcie in om een kopie te maken. Er wordt voor Coxcie een speciaal atelier gebouwd in de kapel van het Lam Gods. Zo hoeft het kostbare werk niet verplaatst te worden. Deze kopie werd ook gebruikt door Van der Veken om zijn kopie te maken.

Krantenartikel 2009

Het is niet onze gewoonte om hele krantenartikels over te nemen. Maar dit vonden we zo'n leuk Gents artikel dat we (= de schrijvers van dit artikel) de toestemming van "De Standaard" vroegen én kregen, waarvoor onze dank. Van het lam gods geslagen: de zoektocht naar De Rechtvaardige Rechters

Het zou ons zou niet verbazen mochten er in 2009 weer allerlei sporen opduiken naar het gestolen Lam Gods-paneel 'De Rechtvaardige Rechters'. Het schilderij is 75 jaar zoek en dat moet gevierd worden met tal van speurtochten, nog voor de komkommertijd aanbreekt. Mocht u zich ook geroepen voelen, dan kunt u uw voordeel doen met volgende vuistregels (en met de stommiteiten van uw voorgangers).

Als u de vindplaats van het verloren paneel van De Rechtvaardige Rechters weet aan te wijzen, is eeuwige roem uw deel, alsook de ronde som van 20.000 euro, die u krijgt van de Vlaamse minister Bert Anciaux. U moet dat geld niet zozeer zien als een schamele premie voor het vinden van een schilderij van onschatbare waarde, maar als kostenvergoeding voor mogelijke graaf- of andere werken. Als er geen graafwerk aan te pas komt, kunt u er ook een kleine gezinswagen mee kopen.

Toch is vinden in dit geval veeleer bijkomstig. Het plezier zit hem in de zoektocht. En als u het goed aanpakt en onderstaande vuistregels in acht neemt, kunt u in die zoektocht het halve land op sleeptouw nemen.

Acht regels:

1. Ken uw geschiedenis

Als u wilt weten waarnaar u zoekt, dan moet u op zijn minst de geschiedenis van het gestolen paneel in een notendop kennen. Welaan dan. Het Lam Gods, een veelluik geschilderd door de gebroeders Van Eyck, hangt sinds 1432 aan een haakje in de Sint-Baafskathedraal in Gent. Het is er wel een paar keer weggehaald: een eerste keer door Napoleon, die in 1792 vond dat het mooier zou hangen in het Louvre in Parijs. Na de dood van de kleine keizer werd het voor een habbekrats verkocht aan de Duitsers, die het nodig vonden de recto verso beschilderde zijpanelen in de dikke doormidden te zagen, zodat de achterzijden ook te allen tijde aan het publiek konden worden getoond. Op de achterzijde van het paneel De Rechtvaardige Rechters stond een beeldige grisaille van Johannes de Doper.

Na de Eerste Wereldoorlog moesten de Duitsers het Lam Gods teruggeven, bij wijze van herstelbetaling aan België. Dat stond zelfs vermeld in het Verdrag van Versailles. Aldus geschiedde.

In de nacht van 10 op 11 april 1934 werden de panelen De Rechtvaardige Rechters en de versozijde met Johannes de Doper erop gestolen uit de Vijdkapel in Sint-Baafs. In november van datzelfde jaar kreeg het bisdom Gent een brief met aanwijzingen voor de vindplaats van het achterpaneel (dat ook werd teruggevonden) en met de eis van een miljoen Belgische frank losgeld voor De Rechtvaardige Rechters. Het bisdom weigerde te betalen. Er volgden nog dertien brieven van de dief (of diens woordvoerder), telkens op mysterieuze wijze ondertekend met de letters D.U.A. De gevraagde geldsom daalde tot een half miljoen Belgische frank, maar het bisdom, zoals het een Gentse instantie betaamt, plooidde niet.

Dezelfde novembermaand nog stierf in Wetteren de welgestelde en ietwat omstreden wisselagent Arsène Goedertier aan een beroerte. Weinig belangwekkend nieuws, ware het niet dat Goedertier al stervende bekende de schrijver van de anonieme brieven te zijn. Hij beweerde ook de enige te zijn die wist waar het paneel verborgen zit, maar besloot de pijp uit te gaan voor hij meer uitleg kon geven. In zijn bureau werden schetsen en teksten gevonden die aanwijzingen voor de bergplaats kunnen zijn, maar er viel geen touw aan vast te knopen. Ook aan het onderzoek door de politie naar de zaak viel geen touw vast te knopen: het leek wel alsof ze het paneel niet wilden vinden, wat al gauw de complottheorieën voedde.

Aangezien het ernaar uitzag dat het paneel nooit gevonden zou worden, besloot het bisdom Gent eind jaren dertig een kopie van De Rechtvaardige Rechters te laten maken door de specialist-restaurateur Jef Van der Veken. Die was nog naarstig aan het werk toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak. Hij moest het werk stopzetten, al was het maar omdat de Duitsers weer met het Lam Gods aan de haal gingen. De SS zocht intussen ook koortsachtig naar het gestolen paneel. Ze braken zelfs het graf van Arsène Goedertier open, maar daarin viel niets te vinden (behalve wat nog overbleef van Arsène Goedertier dan).

Na de oorlog brachten de sympathieke Amerikanen het Lam Gods terug naar Gent, maakte Jef Van der Veken zijn kopie af (waarin hij het hoofd van een der rechters op dat van Leopold III laat lijken) en werd de hele zwik weer op zijn plaats in de Vijdkapel van Sint-Baafs gehangen. De ware zoektocht naar De Rechtvaardige Rechters kon beginnen, en is nog altijd bezig.

2. Zoek het niet te ver

Als u een nieuwe zoektocht naar het vermiste paneel op gang wilt brengen, zeg dan niet dat het ergens in een ver buitenland zit verstopt. Niemand zal u willen geloven, want een zoektocht in eigen land is veel gezelliger. Daarom heeft nog bijna niemand beweerd dat het paneel de grens over is gesmokkeld (één iemand beweerde ooit dat het zich in Duitsland bevindt: de ondertekening D.U.A. zou 'Deutschland über Alles' betekenen).

Bovendien is zo'n zoektocht in het buitenland veel te ingewikkeld, al was het maar om de medewerking van de lokale autoriteiten te krijgen. Niet overal is het parket even bereid als in Gent om bij de minste tip uit te rukken. De regio tussen Gent en Wetteren is daarom het meest geschikt.

3. Val niet te snel door de mand

Als u een geschikte plek zoekt waar De Rechtvaardige Rechters verstopt zou kunnen zitten, hou dan rekening met enkele belangrijke vereisten. De plek moet om te beginnen moeilijk bereikbaar zijn, anders is het niet spannend. Ze moet ook geschikt zijn om een schilderij van onschatbare waarde in onder te brengen: in een vochtige rioolput zingt zelfs een Van Eyck het geen 75 jaar uit. Nog belangrijker: denk eraan dat het paneel in de bergplaats moet passen. Tips worden als waardeloos beschouwd als de vindplaats kleiner is dan het schilderij. Het argument 'de dief heeft het in tweeën gezaagd' is al enkele keren gebruikt, maar wordt zelden geloofd. Nog minder geloof werd gehecht aan die ene tipgever die beweerde dat het meesterwerk zat opgerold in een buis. Toen hij te horen kreeg dat De Rechtvaardige Rechters niet op doek, maar op een houten paneel was geschilderd, hield de man het voor bekeken (zie ook punt 1).

4. Zeg niet dat het allang gevonden is

In Wetteren woont al sinds 1929 ene Maria De Roo, die naar eigen zeggen verscholen achter een grafzerk toekeek hoe de SS tijdens de oorlogsjaren het graf van Arsène Goedertier liet openbreken. Je zou van minder schrikken en vijftig jaar wachten om dat te vertellen. Maria maakt zich in haar onlineboek sterk dat het paneel nog tijdens de Tweede Wereldoorlog werd teruggevonden en teruggehangen. Jef Van der Veken maakte volgens haar geen kopie, maar restaureerde het origineel (waarbij hij dan meteen maar het hoofd van Leopold III in het schilderij verwerkte). Maria citeert ook twee Gentse kunstschilders-restaurateurs, Jos Trotty en Hugo De Putter, die in 1974 beweerden dat de kopie eigenlijk het origineel was. Het craquelé, de haarbarstjes van de kopie, leek erg sterk op dat van de originele delen van het veelluik, vonden de twee. En het was met zo'n elan geschilderd, dat het wel het origineel moest zijn. Deze theorie is erg makkelijk te ontcrachten. Aangezien het paneel in de dikke doormidden is gezaagd, volstaat het de houtstructuur en de jaarringen van het paneel in kwestie te vergelijken met die van de versozijde, met de grisaille van Johannes de Doper. Tot nu toe heeft niemand dat de moeite waard gevonden.

5. Wees een sportieve verliezer

Ergens diep in de jaren zeventig ontdekte de Limburger Gust Vervloet aan de hand van zijn wichelroede en één van Arsène Goedertiers schetsen dat het paneel achter een zuil in Sint-Baafs verborgen zat. Gust was zo zeker van zijn zaak dat hij beweerde achter de zuil getast te hebben en daar het paneel achter een marmeren plaat gevoeld te hebben. Toen die plaat werd weggebroken, bleek dat er niets te zien was. Gust was in alle staten: 'Het is weggehaald!' schreeuwde hij. 'Het moet nu in het bezit zijn van het bisdom Gent of een vooraanstaande katholieke familie.' Tsk, tsk.

6. Hou het koningshuis erbuiten

In 2001 beweerde de gepensioneerde politieagent Chris Noppe in een boek dat het paneel in de crypte van koning Albert I lag. De koning-klimmer was, het kon alweer geen toeval zijn, in 1934 omgekomen. Noppe was ook op het idee gekomen om op een landkaart lijnen te trekken tussen alle plaatsen vanwaar Arsène Goedertier zijn D.U.A.-brieven aan het bisdom had verstuurd. Al die lijnen raakten elkaar precies boven de crypte in Laken. Het Paleis heeft nooit toestemming gegeven om in die crypte te gaan zoeken.

7. Creëer een hype op het internet

Er zijn boeken bij de vleet geschreven over De Rechtvaardige Rechters (het beste is naar verluidt nog altijd Dossier Lam Gods, van de voormalige Gentse politiecommissaris Karel Mortier en de journalist Noël Kerckaert), maar de leukste manier om ruchtbaarheid te geven aan je onderzoekswerk is een website waarop je gaandeweg je onthullingen prijsgeeft. Dat deed de intussen overleden Gentenaar Gaston De Roeck u voor in 2002: onder de schuilnaam Arsène Goedertier richtte hij de website DUA op, waarop hij beloofde binnen afzienbare tijd te onthullen waar het paneel zat of lag of hing. De site werd zo druk bezocht dat hij al na enkele uren crashte. Toen dat euvel was verholpen, gaf Arsène te kennen dat De Rechtvaardige Rechters achter het altaar in de Sint-Gertrudiskerk in Wetteren zat verborgen. Speurders van het Gentse parket stoven erheen, schroefden achter het altaar alles los wat vastzat, maar vonden niets. Gaston De Roeck was er het hart van in, maar blijft tot op heden toch zowat de bekendste aller RR-zoekers. Respect!

8. Laat anderen voor u graven

De recentste zoektocht naar het paneel dateert van juni vorig jaar, en kwam er op aansturen van Franky De Smet, een Brusselaar van respectabele leeftijd. Zijn studie van Goedertiers briefwisseling, waarin hij woordspelingen, codes en runentekens allerhande ontdekte, had hem ervan overtuigd dat het paneel in een zinken kist in een oude waterput resideerde, aan de Gentse Sint-Jansvest. Op die waterput was intussen een flatgebouw neergepoot, maar dat mocht de pret en de graafwerken niet drukken. In de parkeergarage van het gebouw liet het Gentse parket dwars door de betonnen vloer een ontzagwekkende put graven. Er werd geen zinken kist gevonden, hoewel een metaaldetector fanatiek aan het biepen was geslagen. 'Dat zal de wapening van de betonnen vloer geweest zijn', liet een van de speurders zich ontvallen. 'Misschien dat mijn theorie niet de juiste is', voegde Franky De Smet er grootmoedig aan toe. Wie de put achteraf weer heeft dichtgegooid, viel uit de regionale berichtgeving niet op te maken.

www.rechtvaardigerechters.nl
speurrsite.erdasys.com

Artikel: Tom Heremans, De Standaard

Feiten en verzinsels rond Arsène Goedertier

° Op 23 december 1876 te Lede, +25 november 1934 Dendermonde

Op 14 juli 1896 behaalt Arsène met brio zijn diploma van koster-organist. Arsène neemt de kostertaken in de Sint-Gertrudiskerk van Wetteren van zijn 65-jarige vader over. Hij wordt meteen ook secretaris-penningmeester van de kosterbond van de dekenij van Wetteren.

1900

De oudste broer van Arsène wordt bij de rechtbank van eerste aanleg onderzoeksrechter in Antwerpen.

1903

In Gent behaalt Arsène een bijkomend diploma van de tweede graad "koster-orgelist". Hij volgt een cursus schilderkunst aan de academie van Dendermonde.

1910

Arsène wordt lid van het bestuur van de tekenacademie in Wetteren en hij begint daar les te geven. Arsène is ook lesgever aan de Weef- en Beroepsschool in Kalken, hij onderwijst teken- en werktuigkunde.

1919

Arsène is ondertussen gehuwd (1915) en samen met zijn vrouw beginnen ze een wisselkantoor, het kantoor wordt gevestigd in hun huis gelegen in de Zandstraat nr 15 te Wetteren (nu Wegvoeringsstraat)

1928

Arsène is medeoprichter van de Congolese maatschappij Plantexel, hij wordt voorzitter van het directiecomité en afgevaardigde-beheerder. De administratieve zetel van de maatschappij wordt gevestigd in de Wegvoeringstraat 5.

1930

De financiële zaken gaan minder goed...

1934

Donderdag 25 januari: viering van het 25-jarig bestaan van het Werkmanskuis in aanwezigheid van een aantal prominente figuren zoals minister Emile Tibbaut, volksvertegenwoordiger Edmond Rubbens en burgemeester Du Chateau. Hierbij wordt Arsène gelouderd vanwege zijn niet aflatende sociale inzet. Hij wordt benoemd tot directeur van de Tekenacademie van Wetteren.

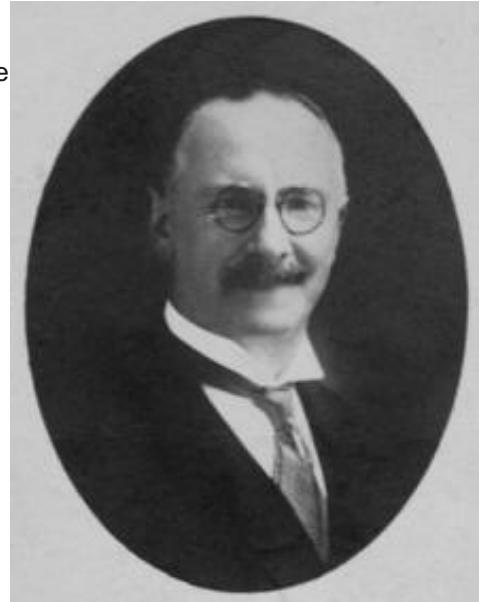
Dinsdag 11 april: in de nacht van dinsdag op woensdag worden uit de Sint-Baafskathedraal van Gent twee panelen van het Lam Gods gestolen.

Zondag 25 november: Arsène krijgt een hartaanval op een politieke meeting in Dendermonde en overlijdt in het huis van zijn schoonbroer, Ernest Vanden Durpel.

Donderdag 29 november: Arsène wordt begraven met een dienst in de Sint-Gertrudiskerk van Wetteren.

Goedertier is een fervent lezer, vooral van detective romans waarbij hij een grote fan blijkt te zijn van zijn naamgenoot Arsène Lupin (een fictief personage van auteur Maurice Leblanc), een gentleman-dief, een soort Robin Hood die steelt van de rijken om het aan de armen te geven. Is Arsène Goedertier in de huid van dat personage gekropen?

Kwam hij door de beurscrash van 1929 (New York) en de daarop volgende financiële crisis ook in Europa in geldnood? Plantexel in Congo ging failliet en ook zijn wisselkantoor omdat, zoals in de recente geschiedenis mensen geen vertrouwen meer hadden in de banken en massaal hun geld afhaalden (weliswaar werd het faillissement uitgesproken een paar maanden na zijn dood, maar de problemen waren zeker voordien al te voelen! Wou hij door de diefstal en het miljoen losgeld dat hij vroeg geld hebben om zijn belangrijkste klanten te vergoeden? (Dus niet de arme sukkels die wat spaarcentjes hadden gedeponneerd zoals Lupin zou gedaan hebben!)

Portret van Arsène Goedertier

het lege kader

Op het ogenblik van de diefstal is hij 58 jaar, dat is in die tijd al een behoorlijke leeftijd en ook veel van zijn broers en zussen (ze waren met 14 kinderen in het gezin van mama en papa Goedertier) zijn vroeg gestorven. Is het dan mogelijk dat hij daadwerkelijk de dief was die zich vermoedelijk liet opsluiten in de kathedraal de avond van 10 april, om dan in het pikdonker het slot van de Vijdkapel te forceren, de panelen los te maken, ze naar buiten te brengen / ze in de kathedraal te verbergen?

Of waren het handlangers? En was hij slechts het brein achter de roof?

De doorslagen van de brieven die naar het bisdom werden verstuurd, die bij hem thuis zijn aangetroffen, bewijzen natuurlijk zijn betrokkenheid, maar nog niet dat hij ook effectief de diefstal pleegde.

Er is wel een getuigenis van een man die die nacht een auto zag staan in de Kapittelstraat (naast de kathedraal) Hij zag ook iemand "plots" in de straat opduiken (uit een zijdeur van de kathedraal?) met een groot pak onder de arm. Hij stapte in de wachtende auto, de 2de persoon probeerde te starten maar de auto weigerde. De "getuige" (?) zou dan geholpen hebben het voertuig in gang te duwen.

Zaten in dat pak de twee panelen? Of enkel St.-Jan de Doper? En bleef het paneel van de Rechtvaardige Rechters achter en verborgen in de kathedraal zoals sommigen beweren?

Als dat het geval zou zijn dan was Arsène effectief aanwezig en heeft hij het paneel ergens daar verstopt, vermits hij achteraf in zijn brieven schreef dat enkel hij wist waar het paneel was. Dit is ook wat verteld wordt over zijn doodstrijd. Hij wou geen priester of dokter aan zijn sterfbed, enkel zijn advocaat.

Aan de advocaat De Vos zou Arsène Goedertier met horten en stoten hebben gezegd:

"Ik alleen weet waar het Lam Gods zich bevindt... in mijn bureau... schuifken... kast... omslag mutualiteit..."

Dat zouden zijn laatste woorden geweest zijn! Kan het mooier als detective roman? Boek toe, licht aan!

Bijna te "romantisch" om echt te zijn!

Want wat in "dat schuifken" werd gevonden waren de doorslagen van de brieven en enkele schetsen die nauwelijks te ontcijferen vallen. Van een tekenleraar en werktuigkundige kan je toch duidelijkere schetsen verwachten, of speelde hij zijn "spelletje" verder?

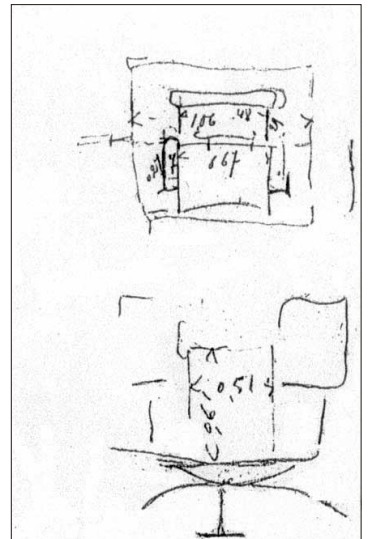
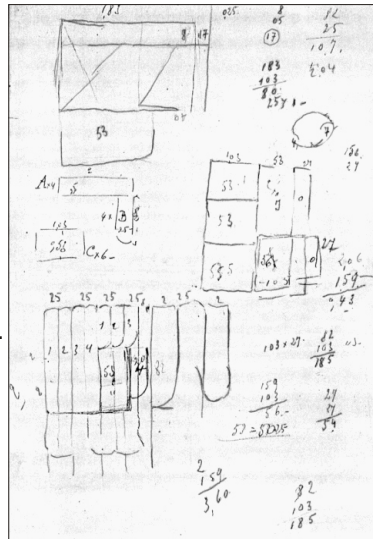
Een spelletje, want zo kan je zijn correspondentie met het bisdom wel omschrijven. Alweer een echt detective-romannetje.

Hij ondertekent de brieven met D.U.A.

Slaat dit op Duchâteau-Arsène?

(Duchâteau (een liberaal!) is tegen de wil van de Gentse bisschop Coppieters burgemeester geworden van Wetteren door toedoen van Goedertier die een belangrijke rol speelde in de Katholieke partij. Coppieters is een oude schoolkameraad van Arsène. Maar die lagen dus al sinds 1927 in ruzie)

Anderen beweren dat deze lettercombinatie een aanwijzing is voor de vindplaats in de kathedraal, namelijk in de kapel naast de Vijdkapel (zie volgende pagina).

De communicatie met de brieven (getypt op een typemachine, wat in die tijd hoogst uitzonderlijk is), de machine is later terug gevonden in het St.-Pietersstation door een depotbriefje bij Goedertier thuis gevonden. De machine was onder een valse naam (Arsène Van Damme) gehuurd.

Het bisdom moest via de advertentie ruimte in La Dernière Heure antwoorden (Goedertier kon moeilijk zijn adres opgeven natuurlijk!)

Op deze wijze werden afspraken gemaakt rond de afpersingssom (Goedertier spreekt voortdurend van commissie) en de teruggave. In het begin liep dit nog behoorlijk vlot. Als bewijs werd het paneel van Johannes de Doper integraal terug geschonken (daar waar eerst gedreigd werd om stukjes "af te snijden" (van een houten paneel?) en deze op te sturen als bewijs.

In de derde brief van DUA op 29 mei 34, stak een depotbiljet van het bagagekantoor van het Brusselse Noordstation. Daar vond men het ongeschonden paneel van St.-Jan De Doper.

Daarna begon het fout te lopen. Het gevraagde 1 miljoen werd door Goedertier verminderd tot 500.000. Met de garantie dat een jaar na de teruggave nog eens 400.000 zou overgemaakt worden (omdat de bisschop volgens zijn zeggen nooit aan zoveel geld kon komen op zo'n korte tijd, toch wel naïef van Goedertier!)

De overhandiging van het losgeld zou gebeuren bij pastoor Meulemans in Antwerpen. Er zat een stukje krantenpapier in een enveloppe, iemand zou aanbellen met de andere helft van dit stukje als bewijs dat hij de tussenpersoon was aan wie het geld moest worden over gemaakt. Er zat 25.000 frank in de enveloppe als losgeld i.p.v. 500.000 en een briefje dat nog 225.000 zou gegeven worden na de teruggave van het paneel. De brieven worden grimmiger, de dief dreigt ermee het paneel te vernietigen, maar keert terug op zijn stappen.

Hij schrijft dat het paneel ergens verborgen zit en niet kan terug gehaald worden zonder dat het gezien wordt door publiek. Het zit dus ergens op een publieke plaats. Enkel op zijn aanwijzing zou de politie/parket/bisdom het paneel kunnen weghalen.

Er komt geen reactie van het bisdom en er wordt zelfs gezegd dat er niet wordt onderhandeld met een gangster. Hierop verscherpt Goedertier zijn brieven, het werk zou voor altijd onvindbaar blijven en stukgaan. Later spreekt hij zichzelf een beetje tegen door te zeggen dat na zijn dood zijn "vrienden" (medeplichtigen?) het paneel zullen vernietigen (dus is hij niet alleen die weet waar het is of is het bluffpoker?)

In één van de laatste brieven wordt het spelletje nog meer een detectiveroman. Het antwoord van het bisdom zou te lang zijn voor een advertentie in de krant en dus moest het over verschillende dagen gespreid worden, maar wel in een volgorde die Goedertier voorop stelde, zodat het voor anderen onlogische zinnen zouden zijn. Er werd een code (volgorde) afgesproken.

(de Nederlandse vertaling van de in slecht Frans en veel typefouten bevattende brieven kan je vinden op: <http://www.openbaringarseengoedertier.info/>)

De fantasie is de wereld niet uit, wie of wat is D.U.A.?

Duyo Geldrop heeft een simpele verklaring voor de oorsprong van de afkorting D.U.A., waarbij u moet weten dat "Lam Gods" in het Latijn "Agnus dei" is.

"Opgemerkt dient te worden dat de eerste twee letters (AG) van Agnus de initialen vormen van Arsène Goedertier.

Zou de afkorting D.U.A., die hij heeft gebezigd, daarom iets met "Agnus dei" te maken kunnen hebben?

*Wat ons direct opviel was dat de letters D, U en A alle voorkomen in **AGNUS DEI**. De letters die overblijven zijn G, N, S, E en I. Dat is een anagram van het Franse woord **SIGNE** (teken), of **SIGNÉ** (ondertekend).*

*Een ander anagram met deze letters is het Franse woord **SINGE** (aap). Om dit niet te laten opvallen, werd niet **A.U.D.** gebruikt, maar **D.U.A.**, in omgekeerde volgorde: **IED SUNGA**.*

*De betekenis van **D.U.A.** is dus, inclusief enige zelfspot van de briefschrijver: **signé** (door de "singe") **D.U.A.** = ondertekend (door de "aap" = boef) **D.U.A.**"*

Dat het paneel zit in de kapel naast de Vijdkapel is dan weer duidelijk omwille van die letter combinatie (volgens De Roeck, Gents onderzoeker).

Daar is het graf van **D**ominus **V**igilius van **A**yta (raadsheer van Keizer Karel en Filips II, overleden in 1577) **D.V.A.**, maar dit is Latijn en in het Latijn is geen V te bekennen, maar is vervangen door U, dus **D.U.A.**!

Nee hoor, DUA is het laatste deel van Antonius van Pa**DUA**, de patroonheilige van "**verloren**" voorwerpen!

Mis poes! Het paneel is opnieuw in handen van de Duitsers en D.U.A. is niet minder dan: "**D**eutschland **ü**ber **A**lles"

ophalen van het paneel Johannes de Doper aan station Brussel

film over de infoavond ingericht door het STAM op 10 april 2014

<http://youtu.be/FTiBRvwGE3g>

Website van "Willy en Patricia" (verhaallijn, fictieve brieven van de weduwe...)

<http://fysica.telenet.be/index.html>

Waar is het paneel nu, als het nog bestaat?

Fluitje van een cent, elk klein kind weet het zitten!
En ik bedoel bijna letterlijk: **elk**, maar dan wel ieder met zijn eigen plaatsje!

Het is nog steeds in de St.-Baafskathedraal, in de crypte, of nee, in de kapel naast de Vijdkapel onder de deksteen van het graf daar, of beter, het zit achter de biechtstoel, of toch niet, het is verborgen achter het grote orgel, in de kast boven het doksaal, in het graf van Triest...

Maar nee, het zit in het standbeeld van de gebroeders Van Eyck, niet ver van de kathedraal! Of is het op de hoek van de Koestraat en de Vogelmarkt (huis van waaruit vermoedelijk het zicht op de Walpoortstaat is geschilderd).

Of is het toch in de St.-Jansvest?

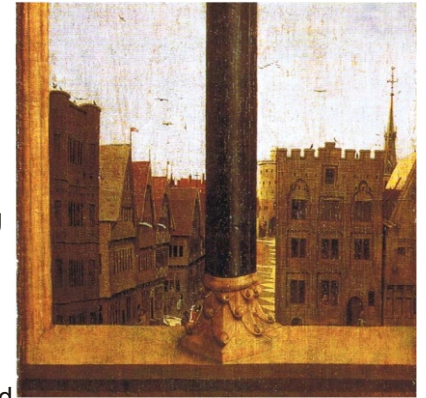

Standbeeld Gebroeders Van Eyck

Genoeg vindplaatsen in Gent! Voor elk wat wils!

Maar Goedertier woont in Wetteren toch?

Op weg van Gent naar Wetteren rijdt hij toch langs Melle?
En daar is men juist bezig met alles klaar te maken om er een nieuw standbeeld te plaatsen (voor de Franse Vloot fuseliers die daar heldhaftig hadden gevochten in 1914). Kan niet anders dan dat het daar zit, want Arsène schrijft op een bepaald moment dat hij het niet meer zelf kan ophalen, niemand trouwens zonder gezien te worden! Het zit dus in de kuil die gegraven was!

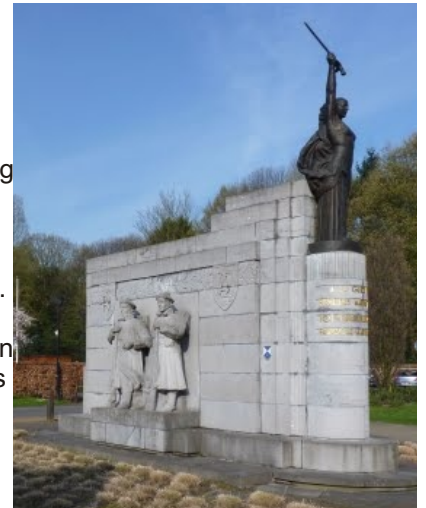

Detail van een achterpaneel

Sorry, vergeet deze plaats, die is in 1984 onderzocht, het standbeeld werd even opgelicht en de speurneuzen zagen dat daaronder... niets te zien was!

Dit had men wel kunnen weten, in 1934 reden niet zoveel auto's per dag van Gent naar Wetteren, een stilstaande auto zou zijn opgefallen! (in 1930 waren er ongeveer 70.000 auto's in België, nu 7.000.000) (70.000, dat is ongeveer 2 auto's per km²) (Dit was uiteraard over de oude steenweg, de E40, de eerste autosnelweg in België werd gestart in 1937. Het stuk Wetteren - St.-Denijs Westrem was pas klaar in 1954)

Dus een stuk verder: huis van Arsène? Werkmanshuis? Wisselkantoor?... Allemaal te gevaarlijk, zie eens dat men zijn identiteit achterhaalt (zou gekund hebben bij het afhalen van de "commissie" bij Meulemans in A'pen, of na ondervraging van de stationsmedewerker die het pak met Johannes de Doper in ontvangst nam...) dan zou men natuurlijk onmiddellijk deze plaatsen onderzoeken!

monument in Melle

Dan maar in de kerk St.-Gertrudis, waar hij jarenlang koster was en elk plekje zeker moet gekend hebben.

Of de Tekenacademie waar hij jarenlang les gaf en zelfs een tijd voor zijn dood directeur was? En dus makkelijk na de lessen het gebouw van naaldje tot draadje kon onderzoeken naar mogelijke bergplaatsen.

Nogmaals sorry, maar ook meerdere van deze plaatsen zijn tot hiertoe onderzocht, maar de RR zijn nog steeds spoorloos.

Of misschien de oude fabriek van graanopslag Buysse te Wetteren? Buysse is een vriend. (Duchâteau huwt met een dochter en wordt later directeur). En de ronde figuren op de schetsen zijn geen torens van de kathedraal of de St.-Gertrudiskerk, maar ondergrondse buizen, meer dan een meter diameter, paneel kan er makkelijk in!

Of zit het in Dendermonde, Antwerpen (St.-Laurentiuskerk, gebouwd in 1934, pastoor toen: Meulepas)**, Brussel (St.-Hubertuskapel Tervuren), in Frankrijk, in Duitsland...? Plaatsen genoeg, vind er gerust zelf eentje bij!

Of... zit het gewoon weer in het altaarstuk en is de kopie van Van der Veken geschilderd op het oorspronkelijke paneel? (zie volgende pagina)

** artikel in GvA: <http://www.gva.be/regio-antwerpen-stad/antwerpen/amateur-speurder-lanceert-nieuwe-theorie-over-beroemde-kunstroof.aspx>

Kopie is geen kopie, of wel, maar...

Het complete retabel is na 1945 terug gekeerd na omzwervingen in Frankrijk en Duitsland. Het was behoorlijk beschadigd door het verblijf in de zoutmijnen en het transport in allerlei weersomstandigheden en slechte wegen (tijdens en na WOII)

Het werd naar Brussel gebracht waar het werd onderzocht en gerestaureerd. Ook het paneel van Van der Veken was daar bij (?), hoewel dit niet met alle andere panelen de Europa-reis had gemaakt.

En wat stond in het rapport van professor Coremans?

“Na onderzoek met X-stralen kunnen we besluiten dat de structuur van de houtnerven van de panelen Johannes de Doper en van de Rechtvaardige Rechters identiek zijn”.

Men heeft natuurlijk geen radiografisch onderzoek nodig om dit te zien!

(Uit het standaardwerk van prof. Coremans "L' Agneau mystique au laboratoire". In dat boek wordt de studie beschreven die gemaakt werd van de door Van Eyck gebruikte houtsoort. De jaarringen in het hout waren eveneens aan een radiologisch onderzoek onderworpen.

Op grond van een wetenschappelijk betoog en vergelijkend fotomateriaal werd geconstateerd dat de jaarringen van de bij elkaar horende delen van de zijpanelen, die in Duitsland waren gehalveerd, identiek zijn. De voor- en de achterzijde van elk zijpaneel waren dus oorspronkelijk op één plank geschilderd.)

Liegt de professor? Heeft een medewerker het rapport veranderd?

Lijkt merkwaardig dat een prof zijn reputatie zo op het spel zou zetten.

Maar... hij werd wel aangesteld door mensen met invloed die ook voordien al genoemd werden met heel de historie van de RR.

Even recapituleren:

panelen werden gestolen in 1934

Johannes de Doper wordt hetzelfde jaar terug bezorgd (als bewijs)

In 1939 begint Jef Van der Veken aan een kopie waarbij één van de rechters het gezicht krijgt van koning Leopold III (om verschil met oorspronkelijk paneel te maken, geen vervalsing dus!) Hij werkt naar een kopie van Michiel Coxie uit de 16de eeuw) en werkt in de kathedraal om voortdurend kleur vergelijkingen te maken met andere panelen van het Lam Gods.

In 1940 worden alle panelen (zonder RR), uitgezonderd dat van Van der Veken waaraan hij nog werkt, samen met nog 69 andere schilderijen uit musea overgebracht naar Pau om ze te beschermen tegen Duitse bombardementen (ook schilderij van Coxie?)

In 1942 worden de werken afgestaan aan Duitsland (door de regering Vichy die collaboreerde met nazi-Duitsland) en worden ze verstoep in een zoutmijn in Oostenrijk (Altaussee)

In 1942 voert de Duitse officier Koehn een onderzoek naar het verdwenen paneel (het is dus nog niet in Oostenrijk). Koehn ging grondig tewerk bij zijn onderzoek. Hij doorzocht herhaalde malen de St.-Baafskathedraal, de St.-Gertrudiskerk te Wetteren, de tekenacademie, het Werkmanshuis, de woning van Arsène Goedertier en alles wat maar enigszins met Goedertier te maken had. Ook opgravingen op het kerkhof van Wetteren (nu verdwenen) waar Arsène werd begraven. Hij ondervroeg ook heel wat mensen. Heeft hij het terug gevonden?

1945: geallieerde troepen vinden het Lam Gods en nog zeer veel waardevolle schilderijen (6700) en andere waardevolle voorwerpen. De panelen van het LG worden via München over gevlogen naar Brussel.

Vooraleer het Lam Gods terugkeerde naar de Sint-Baafskathedraal werd het eerst grondig onderzocht en gerestaureerd. Documentairemaker André Cauvin, een van de belangrijkste documentairemakers van België, maakte een film over het Lam Gods in 1939.

De film werd door een speciale regeringscommissies geselecteerd voor de wereldtentoonstelling in New York en toont het retabel in al zijn pracht en praal vóór WO II.

Na WO II maakte hij dan deze "Retour de l'Agneau Mystique" (1946).

http://www.cobra.be/cm/cobra/videozone/lamgods-videozone/130107-mv-archiefcauvin_retouragneaumystique_1946?playlist=7.43545

Jammer genoeg is enkel nog een versie zonder klank te vinden (toeval?)

In de film zien we Van der Veken schilderen (?) aan de RR (op het echt paneel of zijn eigen kopie?)

(zie ook de film: "The Monuments Men" van George Clooney in 2014 in de bioscopen)

In 1951 worden de panelen terug naar Brussel gebracht voor veel grondiger onderzoek en restauratie, onder leiding van Paul Coremans.

Coremans laat het "gedicht" dat Van der Veken op de achterkant van zijn kopie (?) schilderde, met zwart overschilderen. Omdat het niet de kopie is, maar het echte paneel en Van der Veken dus dat recht niet had?

Het “gedicht”

als plicht
verricht
en om te wreken
voor streken
niet geweken.

Jef Vanderveken
Oktober 1945

Merk op, **verrricht!**

Heeft Van der Veken hier toevallig een fout gemaakt?

Of staan de 3 R's voor: Restauratie Rechtvaardige Rechters? Waarmee hij wou aantonen: ik restaureer nu het oorspronkelijke paneel (om het op zijn kopie te laten lijken en zo te zorgen dat men denkt dat het nog steeds zijn kopie is die in het retabel hangt?)

Als het echt zijn kopie is, heeft Coremans niet het recht dit te verwijderen!

Als het het echte paneel is, is het normaal dat hij het laat verwijderen.

Coremans beweert nadien aan enkele mensen in de St.-Baafskathedraal (onder andere de neef van Arsène, die na zijn dood zijn plaats als directeur van de Tekenacademie innam) dat ze “gerust” mochten zijn: “Dit is het echte paneel!”

Heeft het echte paneel, maar gedeeltelijk overschilderd door Van der Veken (in opdracht van wie?) dan een tijd gehangen in de kathedraal?

Later onderzoek (bij de verhuis in 1986 van de Vijdkapel naar een streng beveiligde glazen kooi in de Villakapel of Doopkapel van de kathedraal met alarmsysteem) bracht aan het licht dat de RR de kopie was van Van der Veken. Werd dus voordien in alle geheim het echte paneel terug verwijderd en opnieuw vervangen door de kopie? Door wie? Waar werd het naar toe gebracht?

Klopt het dan toch dat het in het bezit zou zijn van een belangrijke Gentse familie zoals reeds in 2012 werd bericht, maar pas in 2014 meer belangstelling kreeg door uitspraken van De Ridder. Is die familie dan de familie Frank Van Cauwelaert of de familie August De Schrijver, twee vooraanstaande katholieke families?

Arsène Goedertier tussenpersoon?

Meer en meer gaat men er van uit dat Goedertier niet de diefstal pleegde. Een zekere Lievens uit Schellebelle wordt in dat verband genoemd.

De dieven zelf zouden “niet in staat geweest zijn” om onderhandelingen met het bisdom te voeren. Daarom zouden ze aangeklopt hebben bij Goedertier, die zoals geweten een oude schoolkameraad was van bisschop Coppieters. Goedertier die toen al in ruzie lag met Coppieters (omwille van samenstelling kieslijsten in Wetteren en ook de nogal “Marxistische” instelling van Goedertier?) en als fervent kunstliefhebber moet gedacht hebben dat dit een “eenvoudige” opdracht was. Men zou nooit aarzelen om, eens het bewijs in handen met de teruggave van Johannes de Doper, om het losgeld te betalen.

Maar niet het bisdom is eigenaar van het retabel, maar de Belgische staat. Het gerecht wou niet ingaan op deze transactie (“We onderhandelen niet met gangsters”).

Daarop werd de toon van Goedertier vermoedelijk grimmiger, hij had zichzelf in nesten gewerkt. Heeft hij het dan terug overgedragen aan de opdrachtgevers van de diefstal? Of heeft hij het dan inderdaad grondiger verstoep om zelf niet beschuldigd te worden en was hij dan inderdaad de enige die de plaats kende? Heeft Koehn het dan gevonden?

Of hebben de opdrachtgevers, door het wegvallen van de tussenpersoon, uit schrik dan het paneel terug bezorgd, wetende dat ze het losgeld toch niet meer zouden krijgen?

WORDT ONGETWIJFELD VERVOLGD*!

* het verhaal
de dieven
de invloedrijke familie(s)

en door jullie met deze opdracht!

KOOP DE WANDELGIDS

Het boek "Van Eyck vermist. Op zoek naar De Rechtvaardige Rechters" is de eerste gids langs alle Gentse plaatsen die een belangrijke rol spelen in de Lam Gods-diefstal van 1934.

Overal krijg je heldere uitleg, met getuigenissen van mensen die destijds op de eerste rij zaten, en met mooie archieffoto's. Vooraan krijg je ook het hele verhaal samengevat. En er zit een plattegrond bij zodat iedereen zelf op onderzoek kan gaan. Ideaal voor een mooie wandeling. Door het handige A6-formaat past het bovendien in jaszak en handtas.

Van Eyck vermist is de uitgebreide versie van de (gelijknamige) wandeling rond De Rechtvaardige Rechters, die [Rudy Pieters en Belgodrome](#) van 2004 tot 2012 organiseerden.

- 60 pagina's
- tekst: Rudy Pieters
- lay-out: Tom Waege
- uitgeverij: Belgodrome
- te koop vanaf 10 april 2013
- 9,90 euro
- in de boekhandel
- in Gent
 - [FNAC, Veldstraat 88, 9000 Gent](#)
 - [Standaard Boekhandel, Sint-Baafsplein 70, 9000 Gent](#)
 - [Standaard Boekhandel, Kouter 31, 9000 Gent](#)
 - [Standaard Boekhandel, Woodrow Wilsonplein 4, 9000 Gent](#)
 - [Limerick, Koningin Elisabethlaan 142, 9000 Gent](#)
 - [Standaard Boekhandel, Brugsesteenweg 537, 9030 Gent](#)
- buiten Gent
 - [Standaard Boekhandel, Grote Markt 3, 9060 Zelzate](#)
 - [Standaard Boekhandel, Boomstraat 4, 2880 Bornem](#)
- [bestel online](#)

CITY GAME / STADSSPEL / FOTOZOEKTOCHT

"WAAR ZIJN DE RECHTVAARDIGE RECHTERS GEBLEVEN?"

In 1934 werd uit de Sint Baafskathedraal van Gent het onschatbare paneel de Rechtvaardige Rechters gestolen uit het wereldberoemde Lam Gods van de Gebroeders van Eyck. Het paneel is nog steeds niet terecht...

Verschillende teams bezoeken aan de hand van een fotoboek met het dossier van de 'stoutmoedige dieft' diverse locaties in de stad Gent, waar hen praktijkopdrachten wachten, zoals bijvoorbeeld het breken van een 'Da Vinci Code'. Het wordt een race tegen de tijd... want welk team vindt als eerste de bergplaats? Dit teambuilding citygame kan al of niet in het kader van een citytrip gebracht worden, neemt ca. 3 uur in beslag en combineert een stadsbezoek met praktijkopdrachten, een reality detective met een spannende thriller... Indien gewenst, nemen wij ook de organisatie van eventuele randactiviteiten op ons, zoals overnachting, een etentje, accommodatie voor een vergadering...

Waar zijn de Rechtvaardige Rechters gebleven? is gebaseerd op de boeken die Patrick Bernauw aan het onderwerp wijdde. En met een beetje geluk kunt u de auteur zelfs strikken als spelleider...

PRIJZEN (excl. 6% BTW)

1 SPELLEIDER:

* max. 10 deelnemers: 500 €

* 11-20 deelnemers: 500 + 5€ pp. (fotoboek)

* 21-30 deelnemers: 600 + 5 € pp. (fotoboek)

* 31-50 deelnemers: 750 + 5 € pp. (fotoboek)

* 51-100 deelnemers: 1000 € + 5 pp. (fotoboek)

2 SPELLEIDERS:

* 51-100 deelnemers: 1250 € + 5 € pp. (fotoboek)

Voor meer dan 100 deelnemers, wordt het spel standaard gebracht met 2 spelleiders en bedraagt de prijs 15 € per deelnemer, inclusief fotoboek.

Dit stadsspel kan ook gebracht worden voor zeer grote groepen (+ 200, + 300,...). Prijs overeen te komen.

Kopie van "De rechtvaardige rechters".

gestolen originele paneel De rechtvaardige rech

Boek van Villain (alias Maria De Roo uit Wetteren)
beschrijving van de diefstal
alle brieven (14) van D.U.A. aan het bisdom/gerecht
schetsen uit lade Goedertier
is kopie van Van der Veken een kopie of een overschildering op het originele?
enz...

<http://www.rechtvaardigerechters.nl/home.htm>

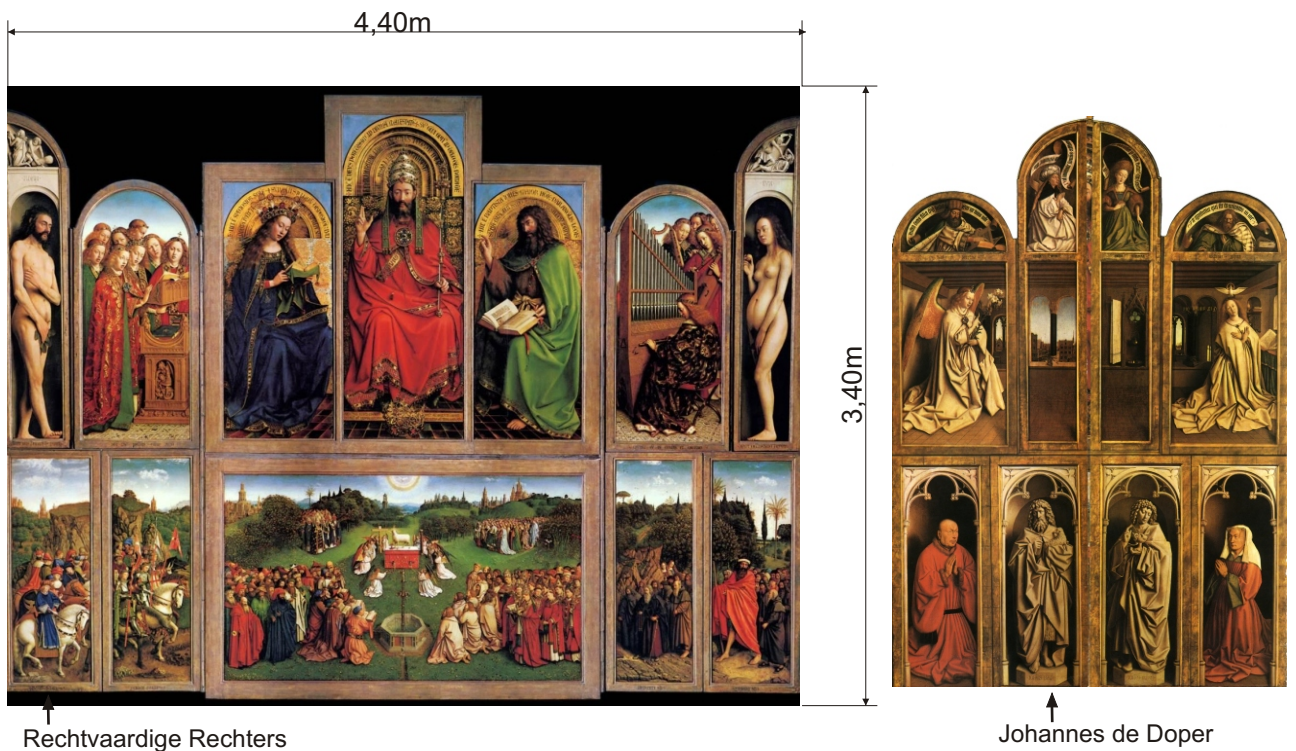
Deel 2

Achtergrondinformatie over HET LAM GODS

De bovenste panelen tonen van links naar rechts: Adam, zingende engelen, Maria, de goddelijke Heer (God of Christus?) op de troon, Johannes de Doper, musicerende engelen en Eva. Boven Adam is het offer van Kaïn en Abel uitgebeeld, boven Eva de moord van Kaïn op Abel.

De onderste panelen tonen links en rechts figuren die op weg zijn naar de aanbidding van het Lam: de rechtvaardige rechters en ridders van Christus links, de kluizenaars en de pelgrims op bedevaart rechts. Op het onderste middenpaneel zijn cirkel gewijs personen gegroepeerd die het Lam aanbidden. Wij merken de belijders, de heilige vrouwen en de kerkvaders op.

Links- en rechtsonder zijn de schenkers afgebeeld. De man is Joos Vijd en de vrouw is Elisabeth Borluut. Tussen hen in staan twee standbeelden in grisailletechniek geschilderd. Links Johannes de Doper en rechts Johannes de Evangelist/Apostel. Boven hen is de Annunciatie te zien met aan de linkerkant de aartsengel Gabriël en aan de rechterkant de Heilige Maagd. Boven de engel is de profeet Zacharia afgebeeld en boven Maria de profeet Micha. Tussen de profeten zijn twee sibillen te zien. De linker is de Sibille van Erythrae en de rechter is de Sibille van Cumae.

Op onderstaande website kunnen de verschillende panelen zeer gedetailleerd worden bekeken. De beelden bevatten honderd miljard pixels!

<http://clostertovaneyck.kikirpa.be/>

Een voorbeeld van de zingende engelen, door te dubbelklikken op de reproductie kan je in 8 stappen tot de kleinste details bekijken (hier de reflectie van een glasraam uit de Vijdkapel)

Het werk is een polyptiek, het is een triptiek (drieluik) waarvan elk luik nog eens uit meerdere panelen bestaat, vandaar de naam polyptiek (veelluik)

Het middenpaneel telt 4 panelen, evenals elk zijpaneel, dus geopend zien we 12 panelen. De kwart cirkels boven Adam en Eva behoren tot het paneel van Adam en Eva zelf, dit is duidelijk te zien aan de achterzijde. In gesloten toestand zien we aan de achterzijde 8 panelen.

Het polyptiek telt dus in totaal 20 panelen.

Oorspronkelijk was voor en achterkant één geheel, dus één eiken paneel aan beide kanten beschilderd.

In 1894 werden in Berlijn zes (?) panelen middendoor gezaagd zodat de achterkant samen met de voorkant kan tentoongesteld worden zonder telkens het veelluik te moeten openen en sluiten.

De meest gangbare versie is dat het werk werd geschilderd door de gebroeders Van Eyck en in 1432 in de St.-Janskerk (nu St.-Baafskathedraal) werd geplaatst in de Vijdkapel, Vijd was de opdrachtgever voor het schilderij.

Maar daar zijn heel wat kanttekeningen bij!

Vooreerst de broer Hubert Van Eyck. Vermoedelijk geboren in 1366 in Maaseik, de sterfte datum is wel zeker: 1426.

Jan Van Eyck is vermoedelijk geboren in 1390, dat is dus 24 jaar jonger, hij stierf in 1441.

In een periode dat de gemiddelde leeftijdsgrens ongeveer 40 jaar is, is dit een zeer groot verschil!

Tastbare bewijzen zijn er niet, men heeft de conclusie getrokken uit het kwatrijn dat op het kader staat, een kwatrijn dat niet door Hubert of Jan er op is aangebracht, want deze dichtwijze is pas in de 16de eeuw van toepassing. De letters waren ook al behoorlijk onleesbaar geworden en vermoedelijk is daar een vergissing gebeurd door Pater (vader) te lezen als Frater (broer).

Maar goed, belangrijk is dit wel niet.

Lang werd Jan Van Eyck ook aanzien als de uitvinder van de olieverfschilderij. Het Lam Gods zou het eerste werk in olieverf zijn geweest. Dit is ondertussen al lang weerlegd.

Trouwens, dit is geen olieverf schilderij zoals we het nu kennen. Maar eerder een "nieuwe" manier om een tempera werk te maken. Tempera is werken met een verf bestaande uit gemalen en fijngestampde pigmenten gebonden door eigeel en water. Om bederf tegen te gaan werd azijn of andere vloeistoffen toegevoegd. Ook eiwit werd gebruikt. Deze temperaverf werd zowel gebruikt voor boekverluchting (illustraties), voor fresco's als voor paneel schilderen.

Daar waar op perkament of papier de verf zo wordt geabsorbeerd door het materiaal zelf moet men voor de fresco of het paneel de "drager" prepareren, met kalk of met krijt en lijm.

De hardhouten panelen worden dus eerst grondig geschuurd, daarna bewerkt met een laag krijt en lijm. Deze witte laag is de ondergrond.

Geleidelijk werd de temperaverf vervangen, of beter, aan het bindmiddel eigeel of eiwit werd wat olie toegevoegd. Meer en meer werd het eigeel of eiwit zelfs uit de binding weg gelaten.

Maar de manier van schilderen bleef hetzelfde. De sterk transparante verf (veel olie, weinig pigment (duur)) werd op de ondergrond aangebracht, het licht gaat door de laag en reflecteert op de ondergrond. Het terug gekaast licht gaat dus een tweede maal door de verflaag waardoor deze al iets donkerder wordt.

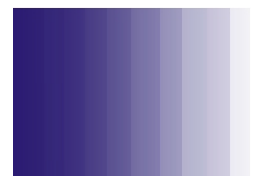
Lapis lazuli (blauw, zeer duur pigment) ziet er dan echter nog steeds "bleekjes" uit. Temperaverf op krijt of kalk wordt direct opgeslorpt, is snel droog en men kan erboven vlug een nieuwe laag op aanbrengen waarbij het spoor (penseelstreep) van de eerste aanzet vaak zichtbaar blijft. Olie droogt veel minder vlug, na het aanbrengen van een tweede, derde, vierde... laag ziet men veel minder de penseelvoering en lijkt alles veel "gladder". Door de transparantie van de verf zal de tweede laag de kleur weer verdonkeren, de derde laag nog donkerder...

Het enige probleem van olie is echter dat het na lang drogen harder wordt en ook gelig wordt. Lijnolie wordt het meest gebruikt, sommige oliesoorten (zoals papaverolie) zijn minder onderhevig aan vergeling.

Ook de vernislagen die worden aangebracht vertonen datzelfde "vervelende" of "vergelende" effect.

Werken die gerestaureerd worden, worden in eerste instantie ontdaan van die vernislaag/lagen waardoor de kleuren opnieuw veel helderder worden.

De restauratie die momenteel wordt uitgevoerd zal 5 jaar duren, van 2012 tot 2017 en ongeveer (begroot) 1,4 miljoen euro kosten (+60.000 euro voor de lijsten).

penseelvoering blijft zichtbaar

penseelspoor quasi onzichtbaar

Laat ons nog aannemen dat inderdaad Hubert Van Eyck aan het werk begonnen is. Dat was dan vóór 1426. Jan Van Eyck werkt reeds sinds 1422 in Den Haag, in dienst van de graaf van Holland en Den Haag, Jan van Beieren. Zijn opdrachten zijn voornamelijk boekillustraties en miniaturen.

In 1425 wordt hij hofschilder bij Filips de Goede in Brugge (Filips III van Bourgondië (Dijon, 31 juli 1396 – Brugge, 15 juni 1467) (in tegenstelling tot zijn naam, niet zo'n goeie, al was het maar dat hij in 1453 de Gentenaars versloeg in de Slag bij Gavere!)

In 1426 en 1427 werkt hij in Rijsel.

In dienst van Filips moet hij vaak op reis, voornamelijk om onderweg tekeningen te maken van de omgeving. Filips kon nog geen beroep doen op Google maps of streets, en veel gebieden waren nog niet nauwkeurig in kaart gebracht. Wat hem (Filips) vooral interesseerde waren mogelijke belemmeringen, hindernissen om er met zijn leger "op uit te trekken" (hoewel hij meer grondgebied "veroverde" door diplomatie: huwelijken, erfenissen, opkopen van titels...)

Dat hij naast 3 huwelijken ook 30 gekende maîtresses had en 18 erkende "bastaard" kinderen speelt uiteraard ook geen rol.

Jan reisde oa naar Praag, doorkruiste zo het Heilig Roomse Rijk om heel veel tekeningen te maken. Hij reisde ook (zogenoemde geheime reizen) naar Spanje (doorkruisen van Frankrijk) om een huwelijk te regelen met één of andere Spaanse schone, maar zijn missie mislukte. Terug "thuis" werd hij er opnieuw op uitgestuurd om nu Isabella van Portugal aan de haak te slaan voor de hertog.

Dit slaagde wel. En Filips huwde Isabella in 1430.

Gezien naast het ontbreken van Google en ook "Transportes Aéreos Portugueses" of "Ryanair" niet wilden meespelen namen deze reizen vele maanden in beslag. Niet enkel heen en terug, maar onderweg en ter plaatse tekeningen maken en portretten schilderen van de mogelijk toekomstige bruid(en).

Veel tijd om in Gent aan het grote werk van Het Lam Gods te besteden rest er dus niet. Nochtans is het werk vermoedelijk gemaakt in een atelier gelegen aan de Henegouwenstraat.

Een aantal gebouwen van rijke families (die zich stenen huizen konden permitteren) en de St.-Janskerk zijn duidelijk te zien in een wat er overigens niet als Gents landschap uitziet, maar wel zo was in die tijd (eerste stadsomwalling met aarde uit het gegraven kanaal Ketelvest) Op dat moment waren dat vooral de families Bette, Triest en Vilain, wat de grappige uitspraak ontlokte: "A Gand, il faut être bête, triste ou vilain" (slecht, triestig of ondeugend, lelijk)

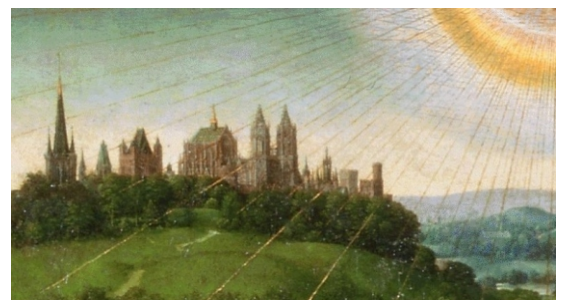
In die tijd (en ook in de volgende eeuwen) was het heel normaal dat in het atelier van een meester (en dat was Jan van Eyck sinds 1422) andere schilders in opleiding aan het werk waren en leerjongens die het eerste jaar vooral kleine klusjes mochten opknappen (atelier opruimen, pigmenten verbrijzelen en pletten, olie klaarmaken, penselen kuisen, rest van verf in varkensblazen stoppen om uitdrogen te beletten...) Men vermoedt dat Geroen van Erpe, Jacques Van Bueren, Gerard van der Meiren en Jacques van de Guchte als patriciërschilders in zijn atelier het leeuwendeel van het werk op zich namen. Men denkt zelfs dat deze vier de éne mysterieuze Meester van Flémalle zijn (andere bronnen beweren dat deze titel opgaat voor Robert Campin uit Doornik). Ze doen dus "beter" dan de drievuldigheid op het schilderij: God, de duif (heilige geest) en het lam (Christus)(offer om de zonden van de mens weg te nemen). En misschien nog merkwaardiger: niemand minder dan Rogier van der Weyden zou vaak het atelier geleid hebben (volgens sommige bronnen) Wat nu echter niet wil zeggen dan Jan Van Eyck helemaal niets zou gedaan hebben aan het werk!

Dat we zo in het duister tasten voor die periode heeft alles te maken met Keizer Karel V. Gent kwam in 1539 in opstand tegen de hoge belastingen die werden geheven. Een groot Spaans leger versloeg de opstandelingen.

De "Stroppendragers" waren "geboren" (edellieden moesten blootsvoets voor hem boete doen met een strop om de hals) (en meerdere onder hen werden ook opgeknoopt) De keuren werden vernietigd evenals zeer veel archivalisch materiaal van de stad. In betere tijden, toen Karel'tje nog hield van zijn geboortestad zei hij: "Je mettrai Paris dans mon Gant/-d" ("Ik zou Parijs in mijn handschoen/Gent steken").

Het rijk onder Filips III kaart uit Wikipedia

De St.-Janskerk en andere Gentse gebouwen op het middenpaneel van het Lam Gods

Het is onder andere bekend dat een straat zichtbaar door een biforium (vensteropening met zuil in het midden) in de Annunciatie van het Lam Gods al in de 19de eeuw, juist omwille van die nauwkeurigheid, werd geïdentificeerd als de Gentse Kortedagsteeg, met o.a. de dakruiter van de Wolleweverskapel en op de achtergrond de (heden verdwenen) Walpoort. Dit liet al in de jaren 1820 toe dat 'oudheidkundige' Lieven de Bast de woning (een eigendom van opdrachtgever Vyd?) van waaruit één der Van Eycks dit stadsgezicht zou hebben geschilderd, op de hoek van de Koestraat met de Vogelmarkt kon situeren. Men ziet bv. nog gedeeltelijk de Walpoort in de verte, die vanuit de eerste woning nauwelijks zichtbaar was. Soit. Het kwam er voor de Van Eycks op aan hun kennis van het "perspectief" (toen in de schilderkunst nog nieuw!) te demonstreren.

Van links naar rechts: het massief van het Gravensteen (met donjon, vierkante toren van het ingangsgedebouwe en zelfs enkele torens op de walgang...), het Kuipgat (twee stoere ronde torens met centraal een sluisgebouwe voorzien van een trapegevel - zoals het huidige Rabot), de Ketelpoort (met de typische bekroning die dit gebouwe haar naam gaf - hier vermoedelijk symbolisch als dusdanig weergegeven), de al hoger besproken torenrij, de Walpoort (zoals zij er begin 15de eeuw moet - of zou moeten - hebben uitgezien) met links daarvan de dakruiter van de Wolleweverskapel, en rechts daarvan nog een hoog optorend patriciërs 'steen' (misschien zelfs dat van Vijdt?), en tenslotte uiterst rechts het Geraard de Duivelsteen, waarvan zelfs het ronde uitkijktorentje zichtbaar is, hoog boven het 'plat' van de vierkante donjon uitstekend.

Al deze bouwwerken waren destijds zeker van op het hoogste punt van de Blandinusberg zichtbaar.

Zie volledig artikel van Guido Deseijn, architect-stedenbouwkundige, deskundige geschiedenis bouwkunst op <http://users.telenet.be/gerda.guido/LamGods/>

De reizen van het Lam Gods (bron Wikipedia)

- 1432: het veelluik opgebouwd uit 20 beschilderde eikenhouten panelen wordt ingewijd in de toenmalige Sint-Janskerk te Gent
- 1566: tijdens de beeldenstorm wordt het werk in de toren verborgen
- 1574: het stadsbestuur wil het schilderij aan koningin Elizabeth I van Engeland schenken onder verzet van de kerk
- 1794: Franse soldaten nemen de centrale delen mee naar Parijs, de zijluiken worden verborgen
- 1815: bij de val van Napoleon komen deze panelen terug naar de kathedraal
- 1816: zes panelen van de zij luiken worden verkocht om uiteindelijk eigendom te worden van de koning van Pruisen
- 1822: de overblijvende panelen ontsnappen aan een grote brand maar er komt gesmolten lood terecht op het centrale paneel
- 1861: verkoop van de panelen Adam en Eva aan de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België (die waren toch al lang opgeborgen wegens... bloot!)
- 1894: in Berlijn worden zes panelen doormidden gezaagd
- 1914: het schilderij wordt verstoep bij de Duitse inval
- 1920: alle panelen worden weer verenigd als uitvoering van een clause uit het Verdrag van Versailles
- 1934: de panelen van De Rechtvaardige Rechters en van St. Jan de Doper worden gestolen. Het tweede paneel wordt spoedig terug gekregen**
- 1940: bij de Duitse inval wordt het schilderij naar het kasteel van Hendrik IV van Frankrijk in Pau in Frankrijk gebracht, van waaruit Duitse troepen het in 1942 meenemen voor Hitlers geplande kunstencentrum te Linz om later deel uit te maken van de Linzer Sammlung
De bedoeling was om het naar het Vaticaan te brengen, maar Italië sloot zich tijdens de overbrenging net aan bij Duitsland, waardoor het te gevaarlijk was om door Italië te reizen.
- 1945: het intacte veelluik vindt men terug in de zoutmijnen van Altaussee
- 1946: het veelluik keert terug naar Gent
- 1950-51: restauratie van het geheel met aanbrengen van een vernislaag
- 1986: het schilderij wordt geplaatst in de Villakapel, zijn huidige locatie
- 2012: start van een vijf jaar durende restauratie van het geheel in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten van Gent

Enkele voorbeelden

Een boekje maken voor kinderen lagere graad met eigen (studenten) tekeningen, schetsen... om het verhaal van het volledige werk "Lam Gods" te behandelen. Tekeningen kunnen onvolledig zijn zodat kinderen zelf moeten bijwerken...

Er staan opdrachten bij voor muziek, beweging...

Een cd of dvd maken (soort presentatie/website) met "keuzemogelijkheden"
bijvoorbeeld:

op een bepaald moment kom je met 2 stellingen, RR is onmiddellijk in de kathedraal verstoep
RR is meegenomen samen met JdD

Maak keuze en je krijgt uiteraard een ander verhaal te "lezen".

Elk keuze zal zich opnieuw opsplitsen...

Een spel ontwikkelen (soort ganzenbord), bedoeling is om als speurder als eerste het verdwenen paneel te bereiken. Op bepaalde vakjes van de route (plaatsen) moeten er vragen beantwoord worden of acties uitgevoerd worden (opdrachten op kaarten) die gevolgen hebben (fout "antwoord" terug naar af of veel vakjes terug.../ goed "antwoord", vakjes vooruit...)

voorbeelden:

- wie is de schilder van dit werk? (prent op kaart)
- welk muziekinstrument(en) hoor je (geluidsopname)
- beeld een houding uit van een personage op het schilderij, wie eerst juist raadt mag vakjes verder, evenals de "uitbeelder".

Parcours kan zich opsplitsen (in en rond Gent blijven, baan naar Wetteren, baan naar Brussel...), speler kiest zelf de weg. Op het einde van elke route ligt een omgekeerde kaart, slechts één er van is het paneel)

Wie bij een kaart aankomt die blanco is moet de weg terug om andere route te nemen...

Er kunnen meerdere bundels antwoordkaarten zijn naargelang de leeftijd van de spelers...

Het kan individueel of in teams gespeeld worden.

Het (de) eindresulta(a)ten worden in samenwerking met het MSK-Gent voorgesteld in de rotonde (afspraken dienen gemaakt te worden).

Eventueel samen met leerlingen van de Kleine Icarus een kort toneelstukje opvoeren over de diefstal, verstopping van het paneel, brieven, overlijden Arsène, zoektocht door gerecht en politie...

Stuk wordt begeleid door projectie van fotomateriaal, tekeningen en ondersteund door live muziek of montage.

Enkele kinderen spelen centraal het (ganzen)spel, het verloop wordt gefilmd en onmiddellijk op groot scherm geprojecteerd...

Eventueel kan een "decor" opgesteld worden, een middeleeuwse markt met kraampjes bijvoorbeeld (let op brandveiligheid van gebruikte materialen!)

(bestellen van het spel. Denk aan makkelijke reproductie mogelijkheden.)

(hapjes, drankjes voor genodigden)...

CD/DVD Lam Gods

KNACK: 'Symbiose tussen kunstwerk en muziek'

TERTIO: 'Een hoogstandje, werkelijk een parel om in huis te halen'

RADIO 4 (NL): 'Het koor ontbeert elk effectbejag en zuigt je onherroepelijk mee in zijn ingeleefde tekstuitdrukking; de warme akoestiek doet de klanken ten hemel stijgen'

KUNSTTIJDSCHRIFT VLAANDEREN: 'Dit is zonder meer een bijzonder mooie en interessante realisatie die illustreert hoe nauw de verschillende kunsten met elkaar verweven zijn.'

Bij de twaalf panelen van het Lam Gods van de gebroeders Van Eyck koos Bijbelexpert Prof.Dr. Peter Schmidt de mooiste koormuziek uit onze Europese muziekgeschiedenis: van gregoriaans tot Gorecki.

In één hoer vindt u zowel een CD als een DVD. Op de CD zijn de 17 geselecteerde koorwerken te horen. Op de DVD hoort u Peter Schmidt kort vertellen over de panelen van het Lam Gods en waarom hij welke koorwerken daarbij koos, afgewisseld met een vertolking van de koorwerken door AQUARIUS. U ziet ondertussen een prachtige montage van het Lam Gods tot in het kleinste detail afgewisseld met beelden van AQUARIUS.

opname: 6-8 november en 1 december 2009, O.L.V. Presentatiekerke, Sint-Niklaas, België
audiovisuals@filmit.be - Johan Kennivé , SIG 2010-1

DVD/CD bestellen:

1 België en Europa:

door storting van 32,50 € (België) of 36 € (Europa)

op IBAN BE30 5230 8003 8011; BIC TRIOBE91

op naam van Goeyvaerts Consort vzw, Onderbossenaarstraat 12, 9680 Etikhove .

Vermelding: DVD Lam Gods + je adres

Wij zenden hem jou per post toe.

2 Ook te koop bij volgende winkels:

Standaard Boekhandel Sint-Baafsplein Gent

Standaard Boekhandel: shopping centrum Zuid , Gent

Shop Kon. Museum voor Schone Kunsten Brussel

BOZAR Shop, Ravensteinstraat 15, Brussel

La Boîte à Musique, Coudenberg 74, Brussel

't Klavervier, Kasteeldreef 6, Schilde

Vergaelen, Sint-Katelijnestraat 69, Mechelen

Rombaux, Mallebergplaats 11-13, Brugge

Music House, Krekelpot 20, Oudenaarde

Jan van Gent, Kerselare (Oudenaarde)

FNAC: Antwerpen (Groenplaats) en Gent: (Veldstraat): leverbaar; andere steden: bestelbaar

<http://www.gc-aquarius.be/index.php/nl/cd-dvd-5/verkrijgbare-cd-dvd-s/97-cddvd-het-lam-gods-bezongen>

Aquarius is een Vlaams Vocaal ensemble, in 1995 opgericht, met een warm hart voor hedendaagse muziek. Het is gesticht en geleid door Marc Michael De Smet. Met het Nederlands Aquarius Ensemble creëerde hij de kamerorkestversie van Karel Goeyvaerts' opera Aquarius. Hij kreeg in 1988 de Julien Rousseelprijs voor de verdediging van de Vlaamse muziek en in 2005 de Fugaprijs voor zijn inzet voor de Belgische muziek. De DVD en de CD omvatten de volgende composities:

1 O Quam Mirabilis / Hildegard VON BINGEN / solo Mady Bonert 3'01

2 Ut queant laxis... / Gregoriaans - 3'24

3 Alleluia, Hic est discipulus / Gregoriaans - 2'37

4 Adam Lay Ybounden / Boris ORD - 1'15

5 Psalm 130, Out of the Deep I call to You / Charles MACPHERSON - 3'12

6 Veni, veni Emmanuel / Zoltan KODALY - 3'23

7 Ave Maria / Tomas Louis DE VICTORIA - 3'26

8 Ave Maria / Giuseppe VERDI - 4'46

9 Christus factus est pro nobis / Anton BRUCKNER - 3'47

10 Agnus Dei - Missa Papae Marcelli / Giovanni Pierluigi da PALESTRINA - 4'59

11 IVde motet - uit Het Passieverhaal volgens Mattheus / Norbert ROSSEAU - 2'08

12 I was glad / Henry PURCELL - 3'55

13 Agnus Dei - uit de Missa Canonica / Johannes BRAHMS - 4'16

14 Agnus Dei / Samuel BARBER - 6'46

15 Salve Regina / Francis POULENC - 4'07

16 Magnificat / Arvo PÄRT / solo Mady Bonert - 7'31

17 Amen / Henryk GORECKI - 6'26

Restauratie van het Lam Gods

Datum : 16/11/2014

Tijdstip : 10 u

Plaats : Museum voor Schone Kunsten - Citadelpark - 9000 Gent

Tijdens de rondleiding, in het Museum voor Schone Kunsten, leer je hoe specialisten een nieuwe jeugd geven aan dit zes eeuwen oude topkunstwerk.

Verdere info volgt.

Deel 3

Uitbreiding

Uitbreiding

Merk op dat de titel van het project is: "Een zoektocht naar Rechtvaardige Rechters", niet DE "Rechtvaardige Rechters".

Het project kan dus helemaal open getrokken worden naar rechtvaardigheid/onrecht.

1 Gerechtelijke (justitiële) dwalingen

film Sacco en Vanzetti

Nicola Sacco en Bartolomeo Vanzetti

In 1920 werden in de Verenigde Staten de Italiaanse immigranten en anarchisten Nicola Sacco en Bartolomeo Vanzetti bij toeval op straat gearresteerd. Ze werden vastgehouden zonder aanklacht, die kort daarna toch werd gevonden doordat kort voor de arrestatie in Braintree (Massachusetts) een roofoverval was gepleegd. Sacco en Vanzetti werden in staat van beschuldiging gesteld en in 1927 ter dood gebracht, hoewel tijdens het langslpende proces niets wees op hun schuld en er meerdere getuigen waren die bewezen dat beiden niet op de plek van de misdaad hadden kunnen zijn.

Dit is een gerechtelijke dwaling uit de VS, en niet de enige. Ook in Europa gebeuren vaak dwalingen. In België niet! Hiep hiep hoera voor onze onfeilbare rechters? Uiteraard niet. Maar hier bestaat geen onafhankelijke instantie van de staat die dergelijke zaken kan onderzoeken. Een veroordeelde kan in beroep gaan, of in cassatie, of naar het Europees gerecht, maar dit moet door hem zelf (advocaten) gebeuren. Heel wat van die onschuldige veroordeelden hebben gewoon de middelen niet om dit te doen!

Justitiële dwalingen ontcrachten de stelling dat een onschuldige niets te vrezen zou hebben. Het roept echter de vraag op hoe het mogelijk kan zijn dat een onschuldige niet alleen vervolgd maar ook (tot lange gevangenisstraffen of ter dood) kan worden veroordeeld. Meestal is er een complex van factoren. Veelgenoemde factoren zijn:

- de verdachte heeft het misdrijf zelf bekend, al dan niet onder (ontoelaatbare) druk of in ruil voor strafvermindering.
- de verdachte ziet van hoger beroep af uit angst tot een nog zwaardere straf te worden veroordeeld.
- bevooroordeeldheid van de politie, justitie, rechter of jury.
- een door het slachtoffer gedane valse aangifte.
- achterhouden of kwijtraken van bewijs door de politie of justitie.
- manipulatie van bewijsmateriaal, getuigenverklaringen of zelfs meened.
- getuigenverklaringen die niet blijken te kloppen, onduidelijk zijn, of waar achteraf bezien te veel of juist te weinig gewicht aan wordt toegekend.
- over- of onderschatting van getuigen-deskundigen.
- fouten in het forensisch onderzoek, bijv. contaminatie van bewijsmateriaal of verwisseling van monsters.
- dwaling van de jury, al dan niet onder (opzettelijke) externe beïnvloeding.
- opzettelijke manipulatie door de ware schuldige.
- scoringsdrang, politieke of carrièregerichte motieven en angst voor gezichtsverlies bij politie en justitie.
- in showprocessen is er vaak eveneens sprake van een justitiële dwaling, waarbij de instrumenten van het strafrecht door de overheid worden misbruikt om ongewenste personen te elimineren.

(Wikipedia)

Laten we hierbij ook niet de "rol" van pers en publieke opinie uit het oog verliezen!

En ongeacht de scheiding der machten (wetgevende, uitvoerende, gerechtelijke macht) kunnen inter persoonlijke gegevens een rol spelen (flauw voorbeeld: baas van zeer groot concern die financiële fraude pleegde en rechter ontmoetten elkaar zeer vaak op het "golfterrein")

2 Procedure fouten

Wat de laatste tijd vaak in de pers komt zijn de procedure fouten. Iemand is pas schuldig als de rechtbank de schuld heeft uitgesproken. Maar soms komt het niet eens zover. De feiten zijn duidelijk, de beschuldigde is effectief schuldig, maar politie of onderzoeksrechter heeft een fout gemaakt (een document te laat ondertekend kan al genoeg zijn) en er komt geen proces, de schuldige gaat vrijuit. Rechtvaardig?

ja: regels dienen gevolgd te worden, zo niet heerst willekeur.

nee: als het zo duidelijk is moet een proces kunnen volgen.

3 Minnelijke schikking

Een ander probleem dat regelmatig opduikt is de minnelijke schikking. Vooral de grote fraudedossiers komen in de belangstelling. Een firma pleegt voor een paar 100 miljoen fraude. Onderzoek wijst dit uit, maar ook hier is het de rechtbank die uitspraak moet doen.

De firma is bereid tot een minnelijke schikking, ze zullen 10 miljoen betalen. De BBI (bijzondere belastinginspectie) aanvaardt. Zaak gesloten. Rechtvaardig?

Nee: krijg je een parkeerboete, een gasboete... en je betaalt niet tijdig dan wordt de boete verhoogd. Blijf je weigeren dan kan het politierechtbank worden met extra kosten er bovenop.

Ja: de BBI (en dus de staat) is dan zeker die 10 miljoen binnen te krijgen.

Anders moet het een proces worden, waarbij de firma in kwestie een legertje van de beste advocaten inzet (een paar 100.000 euro's hebben ze daar wel voor over als ze geen paar 100 miljoen zullen moeten betalen) De advocaten zullen het "spel" zo spelen dat er uiteindelijk een verjaring van de feiten optreedt en er dus geen proces komt!

4 Andere landen

We hadden het hiervoor over de VS, Europa en België.

Maar wat te denken over een rechtbank die in minder dan een uur tijd meer dan 200 personen tot de dood veroordeelt (Egypte) of waar men onmiddellijk overgaat tot de doodstraf zonder proces (Afghanistan)...?

5 Buiten het gerecht

Tot hiertoe lag de nadruk op het gerecht, op "Rechters".

Maar ook in het dagelijkse leven worden we heel vaak geconfronteerd met onrecht.

Ik herinner me een feit uit 1991. We zijn aan het opbouwen voor de Gentse Feesten, een aantal vrijwilligers help mee. Plots roept iemand: "H., is dat jouw brommer?". H. antwoordt: "Ja" (iemand steelt de bromfiets en rijdt er mee weg). Iemand anders van de groep springt in zijn auto en achtervolgt de dief. Hij kan hem klem rijden. Toevallig rijdt er juist een combi van de politie voorbij. De dief en P. moeten mee naar het politiekantoor. Na nog geen kwartier ziet P. de dief naar buiten gaan. P wordt 4 uur ondervraagd omdat in zijn auto een alarmpistool lag. Die had hij in bruikleen gekregen van de verzekeringsagent, omdat enkele weken voordien in het atelier waar we werkten voor meer dan 1 miljoen (Belgische frank) aan materieel werd gestolen (licht-, geluid-, werkmaterieel, attributen)

Vermits de bromfiets terug was, kwam er geen veroordeling. Maar bleef de "zaak alarmpistool" nog twee jaar voor nare gevolgen zorgen! (bewijzen indienen, ook van de vorige diefstal hoewel die uiteraard ook al was aangegeven)

6 Onderwijs

Laat ons iets "dichter bij huis" blijven.

Kinderen uit de kleuterklas of lagere school moeten regelmatig tijdschriften meebrengen naar school. Sommige kinderen hebben thuis helemaal geen tijdschriften en brengen als het goed gaat een reclameblaadje mee.

Ze krijgen straf omdat ze geen tijdschriften mee hebben!

Rechtvaardig?

Ja: "iedereen gelijk voor 'de wet'"

Nee: het kind kan er helemaal niets aan doen.

Je hebt toezicht op de speelplaats. Je ziet een leerling een andere aanvallen. Je grijpt in en de "aanvaller" wordt gestraft ("snelrecht", want je hebt geen tijd om "te onderzoeken", als er ergens anders iets op de speelplaats zou gebeuren met slechtere afloop kan jij de pineut worden!)

Rechtvaardig?

Ja: iemand aanvallen hoort niet!

Nee: de uitdager kan de aanvaller voordien zo gepest hebben, en niet voor de eerste keer, dat het "de druppel" is! Hier is "sprake" van dubbele verantwoordelijkheid en dienen beiden gestraft te worden.

Maar wat als je ze onmiddellijk allebei straft en blijkt dat "het slachtoffer" helemaal niets heeft gedaan?

Een student (architectuur/binnenhuis bijvoorbeeld) betaalt (of zijn ouders) een architectenbureau om een maquette te maken, een opdracht die de student kreeg als eindproef.

De student slaagt (zou anders nogal een blamage voor bureau zijn!)

De sukkel die zelf nachten heeft zitten tekenen, knippen, snijden, plakken... is er aan voor de moeite!

Rechtvaardig?

Ja: het werk is veel beter, het andere voldoet niet.

Nee: er is oneerlijkheid in het spel! (Maar hoe kan je het bewijzen?)

Oplossing om het probleem te vermijden: alle taken en opdrachten moeten in het atelier gemaakt worden, doe het maar in de weinige uren die worden toegewezen! Kwaliteit moet daardoor wel achteruit gaan!

Ditzelfde geldt natuurlijk ook op lager niveau (lager en middelbaar onderwijs: huistaken die door anderen (ouders, familie...) gemaakt of begeleid zijn tegenover de leerling die helemaal geen hulp kan verwachten, zelfs niet in staat is het werk te maken omdat hij moet meehelpen met ouders, letten op kleinere kinderen...)

De bouw van de St.-Janskerk en de evolutie naar de ST.-Baafskathedraal.
film van UG

<http://video.ugent.be/asset/G6qq6yW1Xd2gPoftKpOraNXp/view>